

ANDRZEJ SAPKOWSKI

Viiimeinen toivomus

THE WITCHER

NOITURI 1

Suomentanut Tapani Kärkkäinen

Werner Söderström Osakeyhtiö
Helsinki

INSTYTUT KSIĄŻKI

©POLAND

Instytut Książki – ©POLAND -käännösohjelma on
tukenut tämän teoksen suomentamista

Puolankielinen alkuteos

Ostatnie życzenie

© 1993, by Andrzej SAPKOWSKI

Published by arrangement with “Agence de l’Est” Literary Agency.

Suomenkielinen laitos © Tapani Kärkkäinen ja WSOY 2010

Korjattu painos

ISBN 978-951-0-36569-4

Painettu EU:ssa

Järjen ääni 1

Tyttö tuli aamun sarastaessa.

Hän tuli sisään hyvin varovasti ja hiljaa, äänettömin askelin, ja lipui huoneen läpi kuin aave tai unikuva; ainoa ääni, joka hänen liikkeistään lähti, oli huppuviitan kahina paljasta ihoa vasten. Ja silti juuri tuo mitätön, tuskin kuultava kahina herätti noiturin, tai oikeastaan se vain havahdutti hänet horteesta, jossa hän tasaisesti keinui kuin pohjattoman syvyyden päällä, jossain pohjan ja tyynen merenpinnan välissä, kevyesti aaltoilevien levänvarsien seassa.

Noituri ei liikkunut, ei edes värähtänyt. Tyttö liihotteli lähemmäs, heitti viitan yltään ja hitaasti, epäröiden nojasi koukistetun polvensa ison vuoteen reunaa vasten. Noituri katseli häntä raotettujen silmäluomiensa lomitse mutta ei edelleenkään paljastanut olevansa valveilla. Tyttö nousi varovasti vuoteelle noiturin päälle ja kietoi reitensä hänen ympärilleen. Käsiensä varaan nojautuneena hän antoi kamomillalta tuoksuvien hiustensa hipaista noiturin kasvoja. Määrätietoisesti ja hieman kärsimättömästi hän kumartui ja kosketti nänninpukoillaan miehen silmäluomia, poskia ja suuta. Noituri hymyili ja kohotti kätensä

hitaasti, varovasti ja hellästi kohti tytön hartioita. Tyttö oikaisi selkensä ja nousi miehen käsien ulottuvilta. Hän säkenöi ja kylpi valossa, hänen ääriiviivansa sulivat aamunkoiton utuisessa kirkkaudessa. Noituri liikahti, mutta molempien käsiensä määrätteisellä painalluksella tyttö esti häntä muuttamasta asentoa ja vaati vastausta lanteidensa päättäväiseen liikkeeseen.

Noituri vastasi. Tyttö ei enää paennut hänen käsiään, vaan heitti päänsä taaksepäin ja ravisteli hiuksiaan. Hänen ihonsa oli viileä ja hämmästyttävän sileä. Silmät, jotka mies näki tytön tuodessa kasvonsa hänen kasvojensa lähelle, olivat suuret ja tummat, kuin vedenneidon.

Noituri vajosi keinuen kamomillamereen, jonka tyyneys oli enää vain muisto – nyt se kuohui ja kohisi.

Noiturí

I

Sittemmin puhuttiin, että mies oli tullut pohjoisesta Köydenpunojanportin kautta. Hän oli tullut jalan ja talutti nyt raskaasti kuormattua hevostaan suitsista. Oli myöhäinen iltapäivä, ja köydentekijöiden ja satulaseppien kojut oli jo suljettu ja kuja autio. Ilma oli lämmin, mutta miehellä oli harteillaan musta takki. Häntä ei voinut olla huomaamatta.

Hän pysähtyi Vanha Narakort -nimisen kestikievarin eteen, seiso siinä hetken ja kuulosteli puheensorinaa. Kievari, joka tähän aikaan päivästä oli tavallisesti tyhjä, oli nyt täynnä väkeä.

Muukalainen ei mennyt sisään Vanhaan Narakortiin. Hän lähti taluttamaan hevostaan pitkin alaspäin viettävää katua. Edempänä oli toinen majatalo, Kettu nimeltään. Se oli tyhjäläinen, se ei näet ollut kummoisessa maineessa.

Majatalonisäntä nosti päätään suolakurkkutyynyristä ja mitaili vierasta katseellaan. Muukalainen seiso takki yllään tiskin ääressä jäykkänä ja liikkumatta eikä sanonut mitään.

”Mitä saisi olla?”

”Olutta”, muukalainen vastasi. Hänen äänensä oli töykeä.

Majatalonpitäjä pyyhki kätensä palttinaiseen esiliinaan ja laski savituopin täyteen. Tuoppi oli kolhiintunut.

Muukalainen ei ollut vanha mies, mutta hänen hiuksensa olivat miltei valkoiset. Takin alla hänellä oli kulunut nahkainen nuttu, jossa oli nyörit niskassa ja hihansuissa. Kun hän otti takin yltään, paikalla olijat huomasivat, että vyöhön oli selkäpuolelle kiinnitetty miekka. Siinä ei ollut mitään poikkeuksellista, sillä Wyzimassa lähes kaikki miehet kulkivat aseistettuina, mutta kukaan ei pitänyt miekkaansa selässä kuin jousta tai nuolikotelo.

Muukalainen ei istunut pöydän ääreen harvalukuisten asiakkaiden joukkoon, vaan jäi seisomaan tiskin luo ja tuijotti majatalonpitäjää läpitunkevilla silmillään. Hän otti siemauksen tuopista.

”Etsin majapaikkaa.”

”Tilaa ei ole”, majatalonpitäjä urahti ja tuijotti muukalaisen pölyisiä ja likaisia saappaita. ”Kysykää Vanhasta Narakorista.”

”Haluaisin jäädä tänne.”

”Tilaa ei ole.” Majatalonpitäjä tunnisti vihdoin muukalaisen korostuksen. Mies oli kotoisin Riviasta.

”Maksan”, sanoi muukalainen hiljaa, ikään kuin epävarmasti.

Ja silloin koko surkea välikohtaus alkoi. Rokonarpinen roikale, joka ei ollut irrottanut synkkää katsettaan muukalaisesta sen koommin kun tämä oli astunut sisään, nousi seisomaan ja asteli tiskin luo. Kaksi hänen toveriaan jäi seisomaan hänen taakseen, tuskin kahden askeleen päähän.

”Tilaa ei ole, senkin ryökäle, Rivian kerjäläinen”, rokonarpinen mies kähisi seisten aivan muukalaisen vieressä. ”Täällä Wyzimassa ei sinunlaisiasi kaivata. Tämä on rehdin väen kaupunki!”

Muukalainen tarttui kolpakkoonsa ja vetäytyi. Hän vilkaisi majatalonpitäjään, mutta tämä vältti hänen katseensa. Miehen

päähän ei olisi pälkähtänytkään ruveta puolustamaan Riviaa. Kuka nyt rivialaisista pitäisi?

”Rivialaiset ovat roistoja”, rokonarpinen mies jatkoi hönkien suustaan oluen, valkosipulin ja vihan lemua. ”Kuuletko sinä mitä minä sanon, senkin äpärä?”

”Ei se kuule, sillä on lantaa korvissa”, sanoi toinen takana seisovista rokonarpisen kavereista, ja toinen nauraa röhötti.

”Maksa ja ala vetää!” jyrähti rokonarpinen.

Vasta nyt muukalainen katsahti häneen.

”Tyhjennän tuoppini.”

”Me autetaan”, roikale sähähti. Hän tönäisi rivialaismieheltä tuopin kädestä, tarttui tätä samanaikaisesti olkapäästä ja tarttui tämän rinnan poikki kulkevaan remmiin. Toinen takana seisovista miehistä nosti nyrkkinsä lyöntiasentoon. Muukalainen rimpuihi niin että sai rokonarpisen miehen menettämään tasapainonsa. Miekka sihahti huotrassa ja välähti nopeasti öljylampujen valossa. Kapakka kohahti. Kuului huutoa. Joku harvoista vielä paikalla olevista asiakkaista säntäsi kohti ulko-ovea. Tuoli kaatui rymisten, ja saviastiat mäjähelivät kumeasti vasten lattiaa. Majatalonpitäjän suu alkoi väpättää, kun hän näki rokonarpimiehen kammottavalla tavalla auki viilletyt kasvot – mies itse oli tarttunut sormillaan tiskin reunaan, alkoi lyyhistyä ja katosi vähin erin tiskin taakse kuin olisi vajonnut veteen. Hänen kaksi toveriaan makasivat lattialla. Toinen ei liikkunut, toinen kиеmurteli ja sätki nopeasti laajenevan lammikon keskellä. Ilmassa väräsi korviaviiltävän ohut naisen hysteerinen kirkuna. Majatalonpitäjä nytkähteli, haukkoi henkeään ja alkoi oksentaa.

Muukalainen vetäytyi seinän viereen. Hän oli kumarassa, jännittänyt ja valpas. Hän piteli miekkaa kaksin käsin ja heilutteli sen terää ilmassa. Kukaan ei hievahtanutkaan. Kauhu levisi kasvoille kuin kylmä muta, se halvaannutti raajat ja tukki kurkut.

Vartiomiehet ryntäsivät sisälle majataloon paukkeella ja ryminällä, heitä oli kolme. He olivat varmaan olleet lähistöllä.

Heidän nahkaremmella sidotut pampponsa olivat lyöntivalmiina, mutta ruumiit nähdessään he tempaisivat esiin miekkansa. Rivialaismies painoi selkensä seinää vasten ja veti vasemmalla kädellään saappaanvarresta esiin tikarin.

”Heitä se pois!” huusi yksi vartiomiehistä ääni sortuen. ”Heitä se pois, senkin ryöväri! Lähdet meidän mukaamme!”

Toinen vartiomies potkaisu tuolia, joka esti häneltä pääsyn rivialaismiehen sivustalle.

”Treska, hae lisää miehiä!” hän huusi kolmannelle vartiomiehelle, joka oli jäänyt ovenpieleen.

”Ei tarvitse”, muukalainen sanoi ja laski miekkansa alas. ”Tulen itse.”

”Niin tulet, senkin paskiainen, mutta köyden jatkona!” karjaisi särkyvä-ääninen vartiomies. ”Heitä miekka käsistäsi tai murskaan pääsi!”

Rivialaismies suoristi selkensä. Hän työnsi miekanterän nopeasti vasemman kainalonsa alle ja piirsi oikealla kädellä vartiomiehiä kohti ilmaan nopean, mutkikkaan merkin. Nahkaisen kaavun kyynärpäihin asti ulottuvien kalvosimien niitit välhtelivät.

Vartiomiehet perääntyivät silmänräpäyksessä ja nostivat kyynärvartensa kasvojensa suojaksi. Eräs asiakas ponnahti seisomaan ja joku toinen ryntäsi kohti ovea. Nainen huusi taas, villisti ja kauhuissaan.

”Kävelen itse”, muukalainen toisti sointuvalla, metallisella äänellä. ”Menkää te kolme edellä. Viekää minut kastellaanin luo. En tunne reittiä.”

”Kyllä, herra”, mutisi vartiomies ja kumarsi. Hän käveli ovelle ja vilkuili epävarmasti ympärilleen. Kaksi muuta vartiomiestä seurasivat häntä kiiruusti. Muukalainen lähti heidän peräänsä ja työnsi miekan huoteraan ja tikarin saappaanvarteen. Pöytien ohii kulkiessaan kapakan asiakkaat nostivat nuttujensa riipushihat kasvojensa eteen.

II

Velerad, Wyziman kastellaani, raapi leukaansa ja mietti. Hän ei ollut taikauskoista sorttia eikä pelokas, mutta hän ei olisi erityisemmin välittänyt jäädä valkotukkaisen muukalaisen kanssa kahden. Lopulta hän teki ratkaisunsa.

”Menkää ulos”, hän komensi vartiomiehiä. ”Ja sinä voit istua. Ei siihen. Tuonne kauemmas, jos sopii.”

Muukalainen istuutui. Hänellä ei ollut enää miekkaa eikä mustaa takkiaan.

”Minä kuuntelen”, Velerad sanoi ja hiveli pöydällä lepäävää raskasta nuijaa. ”Olen Velerad, Wyziman kastellaani. Mitä haluat sanoa, arvon rosvo, ennen kuin sinut heitetään tyrmään? Kolme kuollutta ja noitumisyritys, ei hullumpaa. Sellaisesta meillä Wyzimassa joutuu seivästettäväksi. Mutta minä olen oikeamielinen mies ja kuuntelen sinua ensin. Puhu.”

Rivialaismies avasi nuttunsa napit ja otti sen alta esiin valkoisen vuohennahkarullan.

”Tällaisia on naulattu tienhaaroihin ja majatalojen seinille”, hän sanoi hiljaisella äänellä. ”Onko totta, mikä tähän on kirjoitettu?”

”Kas”, murahti Velerad nähdessään nahkaan syövytetyt riimit. ”Vai näin siis ovat asiat. En heti arvannutkaan. No tottahan se on, totisesti totta. Alle on kirjoitettu: kuningas Foltest, Temerian, Pontarin ja Mahakamin valtias. Joten totta se on. Julistus on julistus, mutta laki on laki. Täällä Wyzimassa minä vastaan laista ja järjestyksestä! Murhaamista en salli! Tuliko selväksi?”

Rivialaismies nyökkäsi merkiksi, että oli ymmärtänyt. Velerad puuskutti kiukkuisesti.

”Onko sinulla noiturimerkki?”

Muukalainen työnsi kätensä uudelleen nuttunsa halkioon ja kaivoi esiin hopeaketjun päässä killuvan pyöreän medaljongin. Siihen oli kuvattu kulmahampaitaan näyttävän suden pää.

”Mikä on nimesi? Mikä nimi tahansa käy, en kysy uteliaisuuttani vaan keskustelua helpottaakseni.”

”Nimeni on Geralt.”

”Geralt käy hyvin. Rivialaisia, eikö niin? Olen kuulevinani sikäläisen korostuksen.”

”Rivialaisia.”

”No niin. Tiedätkö mitä, Geralt?” Velerad taputti julistusta avoimella kämmenellään. ”Anna tämän olla. Tämä on vaikea tapaus. Moni on jo yrittänyt. Tätä ei voi verrata parin roiston nitistämiseen.”

”Tiedän. Se on työtäni, arvon kastellaani. Julistukseen on kirjoitettu: palkkio kolmetuhatta oreinia.”

”Kolmetuhatta.” Velerad mutristi huuliaan. ”Ja prinsessa vaimoksi, niin kuin ihmiset sanovat, vaikka armollinen Foltest ei sitä tähän olekaan kirjoittanut.”

”Minua ei prinsessa kiinnosta”, Geralt sanoi tyynesti. Hän istui liikkumatta kädet sylissänsä. ”On kirjoitettu: kolmetuhatta.”

”Voi näitä aikoja!” huokaisi kastellaani. ”Voi näitä kurjia aikoja! Kenelle olisi vielä kaksikymmentä vuotta sitten juolahtanut edes juovuspäissään mieleen, että tällaisiakin ammatteja joskus on! Noitureita! Kiertäviä basiliskintappajia! Ovelta ovelle kiertäviä lohikäärmeen- ja vesihiidenmurhaajia! Sanopa, Geralt, saako sinun ammatissasi juoda olutta?”

”Saa toki.”

Velerad pamautti kämmenensä yhteen.

”Olutta!” hän huusi. ”Ja sinä, Geralt, tule istumaan lähemmäs. Mitä sitä turhia.”

Olut oli kylmää ja vaahtoavaa.

”Ajat ovat kurjat”, Velerad jatkoi yksinpuhelua siemailten olutta tuopistaan. ”Kaikenlaista saastaa on entistä enemmän. Mahakamin vuorilla ihan vilisee mörköpeikkoja. Ennen vanhaan metsissä ulvoivat sudet, nyt ulvovat kummitukset ja ties mitkä korvenmyrät, ja ihmissusia ja muita hirvityksiä väijyy joka

askeleella. Kylissä vedenneidot ja itkijäeukot kaappaavat lapsia, tapauksia on satamäärin. Ihan tukka nousee pystyyn kun ajatteleekin kaikenmoisia sairauksia, joista kukaan ei ennen ollut kuullutkaan. Ja sitten vielä tämä!” Velerad työnsi nahkakääröä pöydällä. ”Ei mikään ihme, että teikäläisten palveluille riittää kysyntää.”

”Tämä on kuninkaan julistus, arvon kastellaani.” Geralt nosti päätään. ”Tunnetteko tapauksen yksityiskohdat?”

Velerad ojentautui tuolissaan ja risti kätensä vatsansa päälle.

”Yksityiskohdat, niinkö? Tunnenhan minä. Ei minulla ensi käden tietoa ole, mutta lähteeni ovat luotettavat.”

”Juuri yksityiskohtia minä haluan.”

”Hyvä on. Kuten haluat. Kuuntele.” Velerad siemaisi olutta ja alensi ääntään. ”Armollinen Foltest-kuninkaamme näytti jo prinssinä, isänsä eli vanhan Medellin hallituskaudella, mihin pystyy, ja hän pystyy paljoo. Odotimme, että hän rauhoittuisi iän myötä. Mutta pian vanhan kuninkaan kuoleman ja kruunajaistensa jälkeen Foltest ylitti itsensä. Olimme ymmyrkäsissä hämmästyksestä. Lyhyesti sanottuna: hän teki lapsen sisarelleen Addalle. Adda oli Foltestia nuorempi ja he olivat aina yhdessä, mutta kukaan ei ollut koskaan epäillyt mitään, kuningatar-ta kenties lukuun ottamatta... Lyhyesti: kas, siinä on Adda maha pömpöllään, ja Foltest alkaa horista häistä. Sisarensa kanssa, voitko kuvitella? Tilannetta kärjisti vielä se, että Novigradin Vizimir oli ajatellut naittaa tyttärensä Foltestille ja oli jo lähettänyt valtuuskunnankin, ja kuningasta oli pideltävä kiinni niin jaloista kuin käsistä, jottei hän olisi kiiruhtanut herjaamaan valtuusmiehiä. Onnistuimme, ja hyvä niin, sillä Vizimir olisi suutuessaan repinyt meiltä suolet ulos. Sitten saimme Addan suuttuttelemaan veljensä, sen penikan, luopumaan pikahäistä. No, laskettuna aikana Adda sitten synnytti. Kuuntele tarkkaan, sillä nyt tarina alkaa. Sitä, mikä syntyi, ei ole monikaan nähnyt, mutta yksi kättilöistä hyppäsi tornin ikkunasta ja kuoli, ja toinen

menetti järkensä ja on vielä tänäkin päivänä päästään sekaisin. Jo siitä voi päätellä, ettei kuninkaallinen kakara – se oli tyttö – ollut erityisen sulokas. Se kuoli saman tien, eikä kukaan kaiketi kiirehtinyt solmimaan napanuoraa. Adda ei onnekseen selviytynyt synnytyksestä. Mutta kohta Foltest teki itsensä uudemman kerran naurunalaiseksi. Kakara olisi pitänyt hetimiten polttaa tai haudata jonnekin erämaahan – tai ainakaan sitä ei olisi pitänyt panna sarkofagiin palatsin kellariin.”

”Nyt on myöhäistä viisastella.” Geralt kohotti katseensa. ”Olisi joka tapauksessa pitänyt kutsua paikalle joku Tietävistä.”

”Tarkoitatko niitä tähtihattuisia puoskareita? Kittiiä kanssa, niitä kiiruhti paikalle kokonainen tusina, mutta vasta sitten kun oli käynyt ilmi, mikä sarkofagissa oikein makaa. Ja mikä siitä öisin kapuaa esiin. Vaan sepä ei ruvennut kapuamaan heti, ei suinkaan. Hautajaisista seitsemän vuoden ajan vallitsi rauha. Kunnes eräänä yönä täysikuun aikaan palatsi täyttyi parusta ja huudosta ja nousi hirveä mekkala! Mitä tässä pidempään puhumaan, tunnet tällaiset asiat ja olet lukenut julistuksen. Lapsonen oli kasvanut arkussa, eikä lainkaan hullumpiin mittoihin, hampaatkin kasvoivat pituutta ihan silmin nähden. Vahinko ettet olet nähnyt niitä raatoja. Minä olen. Jos olisit nähnyt ne, olisit kiertänyt Wyziman kaukaa.”

Geralt oli hiljaa.

”Kuten sanoin”, Velerad jatkoi, ”Foltest kutsui silloin paikalle kokonaisen lauman noitia. Ne pälättivät yhteen ääneen ja hyvä etteivät hakanneet toisiaan lyttyyn sauvoillaan, joita pitävät mukanaan kaiketi koiria varten siltä varalta, että joku usuttaisi sellaisen heidän kimppuunsa. Ja luulenpa, että sellaista tapahtuu yhtenä. Anteeksi vaan, Geralt, jos sinulla on ammattisi takia toisenlainen käsitys noidista. Minusta ne ovat tyhjäntoimittajia ja typeryyksiä. Te noiturit herätätte ihmisissä enemmän luottamusta. Ainakin te olette, miten sen sanoisi, konkreettisempia.”

Geralt hymähti mutta ei sanonut mitään.

”Mutta takaisin asiaan.” Kastellaani kurkisti tuoppiinsa ja kaatoi sitten lisää olutta itselleen ja rivialaismiehelle. ”Jotkut noitien neuvoista tuntuivat ihan järkeenkäyviltä. Yksi heistä ehdotti, että stryksi poltettaisiin yhdessä linnanrötiskön ja sarkofagin kanssa, toinen taas neuvoi lyömään siltä kuokalla pään poikki. Muut ehdottivat, että se lävistettäisiin haapatapeilla, luonnollisestikin päiväsaikaan jolloin se piru nukkuisi arkussaan yön ilojen uuvuttamana. Paha kyllä eräs hyväkäs, joku kyttyräselkäinen erakko jolla keikkui kartionmallinen hattu kaljun laella, sanoi että kyseessä oli taika ja että sen saisi loitsittua pois ja että stryksistä tulisi vielä Foltestille tytär, kaunis kuin kuva. Olisi vain vietettävä yö kryptassa, siinä kaikki. Minkä jälkeen – voitko kuvitella – mies meni linnan yöksi. Kuten arvata saattaa, hänestä ei jäänyt juuri mitään jäljelle, kuulemma vain hattu ja sauva. Mutta Foltest tarrasi päähänpistoon kuin takiaisen koiran häntään. Hän kielsi, ettei kukaan saanut koettaa tappaa stryksiä, ja kutsui Wyzimaan puoskareita maan joka kolkasta taikomaan tätä prinsessaksi. Siinä vasta oli kirjava porukka! Oli hassahtaneita eukkoja, oli rampoja ja ryysyläisiä, tätä vaan kuhisivat. Ja siinä he noituivat, tavallisesti jonkun kipun tai kolpakon päällä. Eräät heistä Foltest itse tai neuvosto paljasti heti kättelyssä, ja muutama hirtettiinkin paaluaitaan, mutta ei siitä ollut mihinkään. Minä olisin hirtättänyt joka iikan. Tuskin tarvitsee lisätä, että sillä välin stryksi pisti poskeensa yhden jos toisenkin uhrin viis veisaamatta puoskareista tai heidän taioistaan ja että Foltest ei enää asunut vanhassa linnassa. Siellä ei asunut enää ketään.”

Velerad keskeytti tarinansa ja hörppäsi olutta. Noituri ei sanonut mitään.

”Tätä on jatkunut jo seitsemättä vuotta, otus näet syntyi neljätoista vuotta sitten. On meillä sinä aikana ollut muitakin murheita. Novigradin Vizimirin kanssa on käyty sotaa, tosin aivan kunnollisista, järkeenkäyvistä syistä, nimittäin rajatolppien

siirtelystä, ei tyttäristä eikä naimakaupoista. Sivumennen sanoen Foltest on taas kerran alkanut horista naimisiinmenosta ja katselee sillä silmällä naapurihovien lähettämiä muotokuvia, jotka hän aiemmin tapasi heittää alas käymälästä. Tosin silloin tällöin hänet yhä valtaa vanha kiihko ja hän lähettää hevosmiehiä etsimään uusia noitia. Niin ja onhan hän luvannut palkkionkin, ne kolmetuhatta orenia, mikä on houkutellut paikalle jos jonkinlaisia taulapäitä ja kierteleviä ritareita, jopa yhden paimenpojan jonka kaikki tiesivät ääliöksi, levätköön rauhassa. Stryksi voi paksusti, pistelee aina silloin tällöin jonkun poskeensa. Kaikkeen tottuu. Sankareista, jotka koettavat taikoa hänet takaisin prinsessaksi, on sentään se hyöty, että peto syö ateriansa linnassaan eikä vaeltele sen ulkopuolella. Foltest itse asuu nykyään uudessa linnassa, joka on oikein kaunis.”

”Kohta on siis kulunut seitsemän vuotta”, Geralt sanoi ja kohotti katseensa, ”seitsemän vuotta, eikä kenenkään ole onnistunut hoitaa asiaa päiväjärjestyksestä?”

”Näin on”, sanoi Velerad ja katsoi noituria tarkkaavaisesti. ”Asia ei siis ilmeisestikään ole hoidettavissa päiväjärjestyksestä, vaan siihen on totuttava. Tarkoitan tällä armollista ja rakastettua kuningastamme Foltestia, joka yhä edelleen naulauttaa julistusta tienristeyksiin. Halukkaita on aina vain vähemmän. Vähän aikaa sitten tosin oli yksi, mutta hän halusi kolmetuhatta orenia etukäteen. Panimme hänet säkkiin ja heitimme järveen.”

”Huijareista ei ole pulaa.”

”Eipä. Heitä riittää ja riittää”, nyökytteli kastellaani eikä irrottanut katsettaan noiturista. ”Niinpä kun menet Foltestin linnaan, älä vaadi kultaa etukäteen. Jos nyt menet.”

”Menen minä.”

”Se on oma asiasi. Muista kuitenkin neuvoni. Mitä palkkioon tulee, viime aikoina on puhuttu sen toisesta osasta, jonka jo mainitsinkin. Prinsessa vaimoksi. En tiedä kuka sellaista on keksinyt, mutta jos stryksi näyttää siltä kuin kerrotaan, vitsi

on totisesti hirtehistä sorttia. Oli miten oli, hulluja on piisannut – heitä on laukannut kuninkaanlinnaa pää kolmantena jalkana heti kun viesti on levinnyt siitä, että on mahdollista päästä kuningasperheen jäseneksi. Viimeksi laukkasi kaksi suutarinkisäliä. Miksi suutarit ovat aina niin tyhmiä, sano, Geralt?”

”En tiedä. Entä noiturit? Onko heitä käynyt koettamassa onneaan?”

”On heitäkin muutamia käynyt. Ja miten! Useimmat ovat kohauttaneet hartioitaan ja lähteneet kuultuaan, että stryksi tulee vapauttaa taian vallasta, ei tappaa. Tämän takia olen alkanut kunnioittaa noitureita entistäkin enemmän. Mutta sitten tuli yksi, sinua nuorempi; nimeä en muista, josko hän sitä kertoikaan. Hän ryhtyi yritykseen.”

”Ja?”

”Terävähampainen prinsessamme levitteli hänen suolensa huomattavan laajalle alalle. Eikä noituri ollut ehtinyt vasta kuin viritellä joustaan.”

”Muitako ei ole ollut?”

”Oli vielä yksi.”

Velerad oli hetken hiljaa. Noituri ei hoputtanut häntä.

”Niin”, kastellaani sanoi vihdoin. ”Oli vielä yksi. Ensin, kun Foltest uhkasi häntä hirsipuulla jos hän tappaisi stryksin tai vahingoittaisi tätä, noituri vain nauroi ja alkoi pakata tavaroihin. Mutta sitten...”

Velerad alensi taas ääntään lähes kuiskaukseksi ja kumartui pöydän ylle.

”Sitten hän otti tehtävän vastaan. Katsos, täällä Wyzimassa on sentään muutama järjen mies, osa jopa korkeissa asemissa, ja he ovat saaneet tarpeekseen koko jupakasta. Huhun mukaan nämä miehet kaikessa hiljaisuudessa ylipuhuivat noiturin panemaan mutkat suoriksi, unohtamaan loitsut ja yksinkertaisesti listimään stryksin; hän voisi sitten selittää kuninkaalle, että loitsu ei ollutkaan tehonnut vaan kuninkaan tyttökulta oli

pudonnut rappusilta; oli siis sattunut työtapaturma. Kuningas tietysti suuttuisi, mutta viime kädessä hän vain kieltäytyisi maksamasta palkkiota. Siihen noituri totesi ykskantaan, että ilman palkkiota voisimme ryhtyä stryksijahtiin keskenämme. Mitä muuta siis saatoimme tehdä kuin ruveta keräämään rahaa ja käydä tinkimään... Mutta koko hanke meni mönkään.”

Geralt kohotti kulmiaan.

”Mönkään meni”, sanoi Velerad. ”Noituri ei halunnut ryhtyä toimeen heti ensimmäisenä yönä. Hän väijyi linnan lähitöllä, kierteli ja kaarteli. Kerrotaan, että kun hän lopulta näki stryksin – todennäköisesti työn touhussa, sillä se ei kapua kryptastaan pelkästään jalkoja oikoakseen – hän katosi vielä samana yönä. Eikä käynyt sanomassa näkemiin.”

Geralt mutristi huuliaan johonkin, jonka tarkoitus oli kaikei olla hymy.

”Järjen miehillä on varmaankin rahat vielä tallella?” hän aloitti. ”Noiturit eivät ota ennakkoa.”

”Toki on”, Velerad sanoi.

”Huhu ei varmaan kerro, paljonko rahaa on.”

Velerad hymyili niin että hampaat näkyivät.

”Jotkut puhuvat kahdeksastasadasta...”

Geralt pyöritteli päätään.

”Toiset puhuvat tuhannesta”, kastellaani murahti.

”Se ei ole paljon, kun ottaa huomioon, että huhut aina liioittelevat. Onhan kuningaskin luvannut kolmetuhatta.”

”Älä unohda morsianta”, Velerad ilkkui. ”Mistä me oikein puhumme? Et sinä niitä kolmeatuhatta saa, se on selvä.”

”Miten niin?”

Velerad läimäytti pöytää kämmenellään.

”Geralt, älä pilaa kuvaani noitureista! Tätä on jatkunut jo yli kuusi vuotta! Stryksi lahtaa lähes viisikymmentä ihmistä joka vuosi, nykyään tosin vähemmän, koska väki pysyttelee loitolla vanhasta linnasta. Veli hyvä, minä en usko loitsuihin,

olen nähnyt yhtä jos toista ja uskon – luonnollisestikin tietyissä rajoissa – myös tietäjien ja noitureiden kykyihin. Mutta koko höpinä loitsun kumoamisesta on silkkää sanahelinää, jonnekin kyttyräselkäisen, autiomaan ruokavalion tyhmentämän räkänokan keksintöä, johon ei usko kukaan. Paitsi Foltest. Ei, Geralt! Adda synnytti stryksin koska oli maannut oman veljensä kanssa, se on totuus eivätkä siihen taiat auta. Stryksi ahmii ihmisiä niin kuin stryксеillä on tapana, ja se pitää tappaa, ihan vain yksinkertaisesti tappaa. Kuuntele: erään jumalanhylkäämän peräkolkan talonpojat jossain Mahakamin lähistöllä kärsivät, kun lohikäärme söi heidän lampaitaan. Kaksi vuotta sitten he menivät joukolla pedon luo ja hakkasivat sen tohjoksi kangilla eivätkä pitäneet sitä sen kummempina urotekona. Mutta me täällä Wyzimassa odotamme ihmettä ja telkeämme ovet aina täydenkuun aikaan tai sidomme rikoksentekijät paaluun linnan eteen siinä toivossa, että peto saa heistä mahansa täyteen ja palaa ruumisarkkuunsa.”

”Ei hullumpi tapa sekään”, hymähti noituri. ”Onko rikollisuus vähentynyt?”

”Ei sitten yhtään.”

”Miten pääsen linnaan, siihen uuteen siis?”

”Vien sinut sinne. Miten suhtaudut järjen miesten ehdotukseen?”

”Arvon kastellaani, mihin tässä on kiire? Voihan ihan oikeasti sattua työtapaturma, aikeistani riippumatta. Silloin järjen miesten on mietittävä, miten pelastaa minut kuninkaan vihalta ja hankkia ne tuhat viisisataa orenia, joista huhu kertoo.”

”Oli puhe tuhannesta.”

”Ei, arvon herra Velerad”, noituri sanoi päättäväisesti. ”Se, jolle tarjositte tuhatta orenia, juoksi karkuun heti stryksin nähtyään eikä jäänyt edes tinkaamaan. Se merkitsee, että riski on suurempi kuin tuhat orenia. Onko se tuhatta viittäsataakin suurempi, se selviää. Minä tietysti jätän hyvätit jo etukäteen.”

”Tuhat kaksisataa?”

”Ei, arvon kastellaani. Tehtävä ei ole helppo. Kuningas antaa kolmetuhatta, mutta minun on sanottava, että loitsun kumoaminen on toisinaan helpompaa kuin tappaminen. Olisihan joku edeltäjistäni jo tappanut stryksin, jos se olisi niin yksinkertaista. Luuletteko, että he antoivat itsensä eineeksi vain siksi, että pelkäsivät kuningasta?”

”Hyvä on, veliseni.” Velerad nyökytteli päätään apeasti. ”Sopimuksemme pitää. Mutta kuninkaalle ei sanaakaan mistään työtapaturmista. Tämän sanon suoraan sydäimestä.”

III

Foltest oli hoikka mies ja hänellä oli kauniit – liian kauniit – kasvot. Noiturin arvion mukaan hän ei ollut vielä neljäkymmentä. Hän istui mustasta puusta veistetyssä, kääpiömallissa nojatuolissa ja oli ojentanut jalkansa kohti takkaa, jonka edessä lämmitteli kaksi koiraa. Hänen vieressään arkulla istui vanhempi, vankkarakenteinen partasuu. Kuninkaan takana seisoj toinen, hienoihin vaatteisiin pukeutunut mies kasvoiltaan kopea ilme. Hän oli aatelisia.

”Noituri Riviasta”, sanoi kuningas hetken hiljaisuuden jälkeen, joka oli syntynyt Veleradin esittelypuheen jälkeen.

”Niin, teidän majesteettinne.”

Geralt kumarsi.

”Mistä hyvästä hiuksesi ovat harmaantuneet? Loitsuistako? Huomaan, että olet vielä nuori mies. Hyvä, oikein hyvä. Minä vain vitsailen, ei tarvitse vastata. Oletan, että olet jo ehtinyt hankkia kokemusta?”

”Niin olen.”

”Kuulisin siitä mieluusti.”

Geralt kumarsi vieläkin syvempään.

”Tiedätte varmaan, teidän majesteettinne, että ammattisään-

nöstömme kieltää meitä kertomasta siitä, mitä teemme.”

”Kätevät säännöt, arvon noituri, oikein kätevät. Mutta yksityiskohtiin menemättä voinet sanoa: oletko joutunut tekemisiin korvenmyriänsä kanssa?”

”Olen.”

”Entä vampyyriänsä tai metsähiänsä kanssa?”

”Niidenkin.”

Foltest epäröi.

”Stryksien?”

Geralt nosti päänsä ja katsoi kuningasta silmiin.

”Kyllä.”

Foltest käänsi katseensa pois.

”Velerad!”

”Niin, arvon majesteetti?”

”Oletko kertonut hänelle kaikki yksityiskohdat?”

”Olen, arvon majesteetti. Hän väittää, että loitsu on mahdollista kumota.”

”Sen olen tiennyt jo kauan. Miten, arvoisa noituri? Ai niin, unohdin. Ammattisäännöstö. Hyvä on. Mutta yksi huomio sallittaneen. Luonani on käynyt jo useita noitureita. Velerad, oletko kertonut hänelle heistä? Hienoa. Tiedän siis, että erikoisalaanne on tappaminen, ei loitsujen kumoaminen. Tappaminen ei tule kysymykseenkään. Jos tyttäreiltäni katkeaa hiuskarvakin, joudut pölkylle. Ja piste. Ostrit ja herra Segelin, jääkää tänne ja kertokaa hänelle kaikki, mitä hän haluaa tietää. Noitureilla on aina paljon kysyttävää. Ruokkikaa hänet ja antakaa hänelle yösiija linnastani. Hänen ei tarvitse kierrellä majataloissa.”

Kuningas nousi seisomaan, vihelsi koirilleen ja lähti kohti ovea lennätellen ilmaan olkia, jotka peittivät huoneen lattiaa. Ovella hän kääntyi ympäri.

”Palkkio on sinun, jos onnistut tehtävässäsi. Voi olla että pannen siihen vielä jotakin lisäksi, jos suoriudut erityisen hyvin. Rahvaan horinat prinsessan naimisesta ovat tietysti mieli-

kuvituksen tuotetta. Et kai luule, että antaisin tyttäreni jollekin maankiertäjälle?”

”En luule, teidän majesteettinne. En tosiaankaan.”

”Hyvä. Olet siis järkimiehiä.”

Foltest poistui ja sulki oven perässään. Velerad ja aatelismies, jotka siihen asti olivat seisseet, istuutuivat saman tien pöydän ääreen. Kastellaani kulautti tyhjäksi kuninkaan puolilleen jääneen maljan, kurkisti kannuun ja kirosi. Ostrit, joka oli istuutunut Foltestin tuolille, mulkoili noituria alta kulmiensa ja siliteli tuolin veistettyjä käsinoja. Partasuu Segelin nyökkäsi Geraltille.

”Istukaa, arvon noituri, istukaa. Kohta tarjotaan iltasta. Mistä haluaisitte puhua? Kastellaani Velerad on varmaan jo kertonut kaiken. Tunnen hänet ja tiedän, että hän on kertonut pikemminkin liikaa kuin liian vähän.”

”Minulla on vain muutama kysymys.”

”Kysykää.”

”Kastellaani kertoi, että stryksin ilmaannuttua kuningas kutsui paikalle Tietäviä.”

”Näin on. Mutta älkää käyttäkö sanaa stryksi, puhukaa prinsessasta. Niin on kuninkaan läsnä ollessa helpompi välttää virheitä... ja niistä koituvia ikävyyksiä.”

”Oliko Tietävien joukossa ketään tunnettua? Ketään kuuluisaa?”

”Olihan niitä, sekä aluksi että myöhemminkin. Nimiä en muista... Muistatteko te, Ostrit?”

”En muista”, aatelismies sanoi. ”Mutta tiedän, että monet heistä olivat tunnettuja ja arvostettuja. Asiasta puhuttiin paljon.”

”Olivatko he yhtä mieltä siitä, että taika on mahdollista kumota?”

”He olivat kaikkea muuta kuin yksimielisiä”, Segelin nau-rahti. ”Mistä sitten puhuttiinkaan. Mutta siihen lopputulokseen he tulivat. Loitsun poistaminen on sinällään kuulemma helppoa